

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában, főbejárati balra az udvarban. — Kéziratokat nem adunk vissza.
Telefon-szám: 357.

ELŐFIZETÉS: Helyben: 1 évre 12 frt, 1/2 évre 8 frt, 1/4 évre 5 frt, 1 hóra 1 frt. — Vidéken 1 évre 14 frt, 1/2 évre 10 frt, 1/4 évre 6 frt 50 kr, 1 hóra 1 frt 20 kr.

HIRDETÉSEK: 6-hasábos poszt sor egyszer 10 kr, minden következől 8 kr. Bélyegdíj külön 20 kr. Nyilttér sora 20 kr.

KIADÓ-HIVATAL:

ARADI NYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG (az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában.)
Telefon-szám: 151.

Figyelmeztetés.

Az „Aradi Közlöny“ 1897. évi január hó 1-ével tizenkettedik évfolyamába lép.

Már most figyelmeztetjük t. olvasóinkat, hogy az új évre előfizetéseiket megújítani minél előbb sziveskedjenek.

Ugy szintén figyelmeztetjük azokat is, kik nem előfizetőink, de az új évben az „Aradi Közlöny“-t óhajtják járattani, hogy szóval, vagy írásban bejelentett értesítésre a kiadóhivatal már a ma naptól kezdve egész új évig ingyen és bérmentve küld mutatványszámokat.

Tessék mutatványszámot kérni!

A miniszterelnök beszéde.

Arad, deczember 18.

Olyan beszédet se mondtak még a magyar parlamentben, mint a milyennel tegnap Bányfy Dezsdé báró, miniszterelnök lepte meg a szó szoros értelmében a világot. Azt ugyan tudta minden befogulatlan politikus, a ki egyébként is tájékozva volt közügyeink folyása iránt, hogy Bányfy az ő kormányelnöksége alatt elért sikerekkel messzire túlszárnyalta legjobb barátainak legvérmesebb reményeit is. — Csaknem az alkotmányválságig kiélestedt nehéz zavarok között vette át a király parancsára a kormányt, és ime törvényerőre emelte és végrehajtotta az egyházpolitikai reformjavaslatokat, a főurl

osztály részleges duzzogása mellett is páratlan fény- és sikerrel rendezte a nemzet ezredéves ünnepét és a bekövetkezett választásokon megverte, széttiporta a parlamentáris rend ellen a reakcióval szövetkezett fakciózus ellenzékét. Mind ezen érdemeit Bányfynak elismerte a közvélemény és annak kapcsán a munka a tettek emberének tartotta, de — különösen a rozszakaratu ellenzéki híresztelések kapcsán — nem sejtette róla, hogy ő neki a szó hatalma is egyaránt megadatott és hogy ő magában — egyéb érdemein kívül — egy kitünő parlamenti debatter képességeit is a legnagyobb mértékben egyesíti.

De hát ezt is az ő eredeti és önálló egyéniségéhez képest a maga módja szerint. Nem versenyzett ő a cifra szóvirágok, a dagályos frázisok, a körmönfont okoskodások művészies csoportosításának pálmájáért, egészen Apponyinak engedte ő azt által; hanem fogta magát és az ellenzéki szónokok két napos sivár és csömörletes hazudozásai ellen mindazt, ami a romlatlan magyar szívben és közvéleményben mint a letagadott, kicsufolt igazság érzete forrott, mindazt egy másfél óráig tartó beszédben, oly bámulatos és meglepő nyíltsággal és közvetlenséggel tárta a parlament és az ország elé, hogy ennek mását ez ideig sem a módjára, sem a hatására nézve nem tapasztaltuk.

Es ezt a hatást csak rontanók, a beszéd ellen kontár munkát végeznének, ha azt kivonatossan ismertetni vagy méltatni akarnók. Nincs azon mit összevonni, nincs abból mit kihagyni, mert az egész csupa aranyigazság; azon kezdődik és avval

végződik; és nincs mit rajta magyarázgatni, mert oly érthető, egyenes és világos benne minden, mint az, aki mondotta: El kell azt mindenkinek olvasnia, hogy helyes különbséget tudjon tenni a nemzet igazi vezére és azon hypokrita között, kit a barátai és a zsoldjába szegődött sajtója akart annak megtenni. Bányfy Dezsdé bárónak tegnap elmondott beszéde valóságos jelzőszlopául fog szolgálni az első ezredév után megindult alkotmányos harcoknak. Az egymással küzdelembe keveredett pártellentétek hullámveréseiből phároszként emelkedik az ki, bevilágítva az államsfenntartó, a törvényalkotó párt igazát és bevilágítva másrészt azt a példátlan, a magyar historiában mindezekig ismeretlen hypokrizist, melyet a régi pietisztikus, de alapjában fenékiig önző és romlottaulikus körökből az Apponyi iskola a magyar közéletbe átültetett és itt mesterségesen felburjánzottatott.

Bányfy és Apponyi! a magyar közélet két ellentéte: az igazság és a hypokrizis; a munka és a szószátyár kritizálás, az alkotás és a negáció; a motor és a kevélykedés. Mindezzel ellentétek önmaguktól domborodtak ki a miniszterelnök tegnapi, mindenkor emlékeztetésnek maradandó beszédéből, mely beszéd nemcsak igazságos megtorlásul és visszautasításul volt a felirati vitában gátat tört ellenzéki vádaskodásoknak, hanem lelket öntött a többség soraiba és ezek riadózául szolgál ama győzelmes harcokban, amelyekben a szabadelvű pártnak Lucifer ellenállása és incselkedései daczára is a magyar államiságot végleg biztosítania és kiépítenie kell.

Az „Aradi Közlöny“ tárczája.

Az utolsó felvonás.

— Az „Aradi Közlöny“ eredeti tárczája. —
Írta: Agai Béla.

Mikor az orvos távozott, az ápoló újból meg akarta változtatni a borogatásokat. A beteg a mint érezte, hogy hosszaja nyulnak, kitört a peroxizmus. Lázás kapkodással rángatta le magáról a kötéseket s rekedt, rikácsoló hangon ordította:

— Zsiványok! Ti is meg akartok gyilkolni! Ohé nem addig van! A mig karomat mozgatni tudom, megvédem magamat!

Feleletre kerjét s fenyegetőleg ráta az ápoló felé; az inge vissza csuszott s a kiassott sovány karra szinte meglátásott minden egyes izom, külön-külön részletben.

A nagy felindulást teljes apathia követte. A beteg visszahanyatott a párnák közé s meredt tagokkal feküdt ott mozdulatlanul, oszondesen. Csak melléből kiszabaduló kínos hörögés árulta el, hogy a lélek még nem hagyta el ezt a nyomoruságos porhüvelyt.

Alkonyodott. A szemben levő toronyból áthallatszott a nagy harang sugása. A lapangó szürkület mind nagyobb tért hódított magának az óriási műteremben. Zay Lőrinc, ki a karoszekben ülve, sejtta el a cigarettéjét, egyszerűben csak azon vette észre ma-

gát, hogy a műterem falai eltűntek. Hideg, sivár szürkesség resgett mindenfelé; s az a monoton esin felszívott magába mindent.

Az utolsó peroxizmus nem akarta magára hagyni régi, jó osimboráját, hogy legyen mellette valaki, ki lefogja szemét, azokat az aczéliké szemeiket, melyekből annyi boldogság, annyi jószág sugárzott.

Az utosán végig futott a lámpagyújtató. Széles sárga fényáv ömlött be az ablakon; s a homályból hirtelen kipattant az ál-vány, rajta a festő utolsó munkájával. A téli szalonra készült széles, hatalmas vázson. „Utolsó felvonás“ volt a czime.

Néhány odavetett vézlatos vonásból is kiritt az az isteni, csodálatos alkotóerő, mely ebben a művészen rejlett. Meghitt, meleg puha, kis fészek. Telve dagadó keretekkel, fényes kis nippelkel. A szerelem temploma, hol minden tárgy az ő önk boldogságról beszélt. Es e kis keretben rettenetes dráma.

As ajtóban egy menekülő férfinak; s földön a süppedő, fehér medvebőrön egy másik férfi, ki fojtogat egy asszonyt. As asszonynak nincs feje. A fehér, sovány nyak után megszűnik a raja.

Zay Lőrinc elfordította fejét a festménytől s odalépett az ablakhoz. A hó lassu kerin-géssel hullott alá, fehér szemfódelet borítva a városra. A lámpások hosszú sora ruina a tüzes kigyó övezte körül az utcákat, melyeken tom-

pán, sajtalannul sűrűgtek a kocsik, jértak az emberek.

Elaludt — susogta az ápoló Lőrincnek. A kis hálófülkéből is áthallatszott a beteg egyenletes, nyugodt légvétele.

A munka befejezetlen, szerszöje haldoklik s a fejnélküli asszony ragyogó szépsége továbbra is szedi áldozatait. Es nem maradt a festőnek más barátja, csak ő. A többiek elítéltek, megajánlták, sokan pedig komolyan haragudtak reája, hogy óriási tehetségét, így elpazarolta, tönkre silányította.

As idő gyorsan mulott. Zay Lőrinc többször nézett az órájára. Hét felé jár az idő.

— Most már nem jön el — sóhajt fel szomoruan. Asután hirtelen ideges haraggal dobolni kezdett az ablakon. Azt gondolta, hogy kár is volt az egész dologról értesíteni az asszonyt.

Ovatosan, hogy sajt ne tüssön, visszült régi helyére; szemben a képpel. A földön ter-deplő arca vad, gyilkos szemekkel nézett reája; éppen ezal az őrdöngő kifejezéssel, mint akkor reggel, mikor s festő berontott szobájába s elhaló fuldokló hangon hörögte:

— Barátom, barátom gyilkos vagyok! Megöltam a feleségemet! A feleségemet megöltam!

A pálinka büze csak ugy ömlött beléle. Néhányssor fel s alá tántorgott a szobában, asután összedült egy sarokban és ott aludt másnapig.

Az új év a szabadelvűpártban. A szabadelvűpárt, mint eddig állandóan, az idei újév alkalmából is fog tisztelegni vezető szereplőinél. Január 1-én d. e. 10 órakor gyűlekezik össze a szabadelvű pártkör helyiségében és itt Terényi Lajos képviselő üdvözlö a szabadelvűpárt elnökét, Podmaniczky Frigyes bárót. Innen az elnök vezetése alatt a párt föl-vonul a miniszterelnöki palotába, ahol Láng Lajos tolmácsolja Bánffy Dezső b. miniszterelnök és a kormány előtt a párt üdvözlését. Végül az egész párt Szilágyi Dezső képviselőházi elnökénél fog tisztelegni és ott Vargyas Imre fogja tolmácsolni az üdvözlését.

Minisztertanács volt tegnap délután a kormányelnökségi palotában. A minisztertanács foglalkozott ama főispáni állások betöltésével is, amelyek közelebb a képviselőválasztások során és államtitkári és közigazgatási bírósági kinevezések következtében üresedésbe jöttek.

A képviselőház karácsonyi szünete, ha adigra a felirati vita véget ér, a Kez. Ért. szerint, december 19-án kezdődik meg és valószínűleg január 8-áig tart, a mikor a Háznak ülése lesz, melyben a szünet utáni ülészek munkarendjét állapítja meg.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

— Az „Aradi Közlöny” távirati tudósítása. —
Budapest, december 18.

A válaszfelirat körüli viták töltötték be ma is a ház ülését. Hogy a megszokott vádak ez alkalommal sem hiányoztak az ellenzék részéről, az természetes.

Visontai, Pichler és Polonyi léptek esztal sorompóba, de nem nagyobb eredményvel, mint elődeik.

Bánffy nyugodt feleletei hatalmasan megcsorbitották a támadások élet, a ház tulajdonképpeni többségének tárgyilagos kritikája pedig teljesen értelmetlenné tették a röppenőket.

— Az ülés kezdete délelőtt 10 órakor.

Elnök: Szilágyi Dezső.

Jegyzők: Molnár Antal, Lehótsky Vilmos, Rakovszky István.

A kormány részéről jelen voltak: Bánffy Dezső br. miniszterelnök, és Peroczi Dezső miniszter.

Hitelesítették a múlt ülés jegyzőkönyvét.

Lehoczky Vilmos az állandó igazoló bizottság előadója jelenti, hogy Sima mundátumát rendben találták. Kérvény lévén azonban el-lepe beadva, a II. bíráló bizottsághoz utasították.

Barcsay Kálmán bemutatja a bíráló bizottság ítéletét Hock János mandátuma ügyében. A bizottság a vizsgálatot elrendelte. Az ítéletet felolvassák.

A válasz felirat.

Visontai Soma kifogásolja azt, hogy a trónbeszéd Magyarországról, mint a monarchia egyik feléről szól. E kifejezésnek megfelelően ezután a trónbeszédben mindenütt a monarchia egységéről van szó. Ezek a kifejezések nemcsak jogilag helytelenek, hanem reánk nézve nagy veszedelmet is rejtenek magukban. Ezt a téves fogalmat ilyen módon be akarják osempezni a köztudatba, hogy ezután megvalósíthatóak.

A jobb oldal a 67-es alapot magasztalja s azt megdönthetetlennek mondja. Pedig ez nem áll. Hivatkozik a magyar kvóta-bizottság remonizumára, mely hangsúlyozza, hogy ha az osztrákok jogosulatlan követeléseikből nem engednek, könnyen megrendül a hit a 67-es alap iránt.

Foglalkozik ezután a választási visszaélésekkel. Helyteleníti azt, hogy aktív szolgálatban álló főispánok jelöltéül fellépnek.

Okolicsányi javaslatát fogadja el.

Pichler Győző Abrányi beszédével foglalkozik. Felolvassa a Reichswehr osikkét, mely azt állítja, hogy Abrányi a kvótamelelést öveteli.

Abrányi Kornél: Azt én nem mondtam!

Elnök: Csendet kérek! A képviselő ur megmagyarázhatja szavait! (Helyeslés jobb-ról.)

Pichler Győző: Rakovszkyval polemizált ezután s hangsúlyozza, hogy a hit ereje megtörik, ha korteszélokra használják és a politikai küzdelmekbe hurocsolják.

A felirati javaslatokra tér át ezután és elítéli azt az ádás hazsót, melyet Ausztriában Magyarország ellen folytatnak, s melyet a lapok ellenünk szítenak. Az önálló magyar jegybank szükségét hangostatja, mert a magyar mezőgazdaság igényei csak így elégíthetők ki.

O minden államosításnak ellensége, de különösen az állategészségügyé, mert az minden gazda árdekeit sérti. Az ez 500 állatorvos 500 új kortése lesz a kormányának a jövő választásánál. (Ugy van! a szélsőbalon.)

A trónbeszédnek csak egy passzusát fogadja megelégedéssel, azt, a mely a kész fizetések felvételéről szól. Neki azonban az a nézete, hogy a jelen kormány e valutát nem fogja rendezni. A közös bank sem alkalmas a kész fizetések felvételére, erre csak önálló magyar bank van hivatva.

A választási visszaélésekről szól ezután, végül elfogadja Eötvös felirati javaslatát.

Polonyi az ellenzék fektelenségének vádjában látja a mult országgyűlés feloszlata-sak kat. Ez a vád azonban hamis. Felolvassa Bánffy Ugron levelét s megjegyzi, hogy nem tartja lovasias eljárásnak a távoilevő Ugront és Barthát támadni.

A főrendiház ülése.

— Az „Aradi Közlöny” távirati tudósítása. —

Budapest, december 18.

A főrendiház ma délelőtt 11 órakor ülést tartott az új elnöknek, Tóth Vilmosnak elnöklete alatt. Az új elnök díszmagyarban, a Lipót rendszalagjával jelent meg, hosszú sorától követve a főrendeknek. Nagy figyelemmel hallgatott megnyitó beszédében megemlékszik arról, hogy ő nem új ember itt a teremben, 25 évvel ezelőtt mint egyszerű képviselő kezdte itt pályáját, majd mint belfügyminiszter a tározást képviselte e helyen.

Nem bizalmat kér most előlegképen, hanem jóakaratot elnöki működése iránt és igéri, hogy igazságosan, pártatlan fogja megóvni a ház tekintélyét és minden egyes tagjának jogait.

Habozás nélkül kijelenti, hogy pártember volt, tántoríthatlan hűséggel követte Deak elveit. Es politikai multja, jelene és jövője. De ebben a teremben megszűnik pártember lenni. Az új elnök hazafias, férfias beköszöntőjét a király, a főrendek és a haza életetésével végezte.

A főrendek lelkes hangulatának tolmácsolásán felállott ezután Császka György kalocsai érsek meleg hangon üdvözlöve az elnököt, kinek multja és hazafisága keszeségül szolgál arra, hogy hivatalát méltón fogja betölteni. (Zajos éljenzés.)

Vécsey József indítványozza először a feliratot tárgyalni.

A Főrendiház elfogadja a javaslatot s az Szlávóit elnök megköszöni a főrendek támogatását a felirathoz.

Schlauch bevenni indítványozza, hogy a király utat talál a vallási bajok orvosolására. A vallási bajok orvosolására azért van szükség, mert a kormány egyháspolitikai aktióra készült.

Bánffy Dezső tévesnek mondja Schlauch állítását s nem látja okát a bibornok aggodalmának.

Gajzágó a felirat mellett szólalt fel.

Vécsey kritizálja a trónbeszéd egyes passzusait.

Wlassics hangsúlyozza, hogy a vallási baj az első klerus igazításának következménye.

Zichy Nándor szénvedélyes kirohanást intéz a kormány ellen s a baj okául az egyház sértését találja. Ha a felirattól a küllgyi passzus kimaradt, a válaszban sem kell.

Podmanitzky Géza tiltakozik Zichy túlzás ellen. A főrendi feliratot általánosságban elfogadja. Schlauch indítványát elveti.

A festők kávéházában ezalatt híre járt tragédiájának. A fekete márványasztal körül ezek a vig fark egész komolyan tárgyalták, hogy már most mitevők legyenek vele. A felesége megosolja, de ő futni engedti a szeretőt, nem öli meg az asszonyt? Hát férfú-e ez? Ember-e, kivel közlekedni lehet? Oh sehol sincs annyi morális érzés, mint a bohémeknél, kik hangos szóval hirdetik az örök ifjúság, szabad szerselem elveit.

De hát nem is került döntésre a dolog, Sas Gáspár eltűnt a föld színéről. Olykor-olykor látták, a mint holtrezegően tántorgott végig az utcákon, hova megy, honnét jön, senki sem tudta. Mint az üldözött vad, kerülte az embereket. Volt barátaiival, ha ezek némelykor szánalomból megszólították, beszédbe sem elegyedett. Csak Zay Lőrinczhez volt némi bizalommal. — Egyszer, hogy találkoztak, karongotta:

— Jer mutatok valamit! — szólt titkolódzva.

Elvezette őt a nagy kietlen szobába, a műterembe, s lerántotta föltve őrzött kincseiről, a készülő képről a takaró leplet:

— Nézd! ez az utolsó munkám! Az a mardosó kin, mely lelkemet égíti, nem hagyja nyugodni eszetemet. A téli tárlatnak szántam de nem készülök el vele. Az asszony fejét nem tudom, nem tudom megfesteni. Mit tegyek? Pénzre van szükségem. Elakarok utazni innét. A pálinka sem nyugtat már meg, azt a szörnyű kint, mely szívemet, mint az iszó

parázs, marja, nem oltja el már semmi sem. Utasít akarok messzire, más vidékre, más emberek közé.

Valósággal mániájává lett, hogy meggyilkolta a feleségét. Buja járta a külvárosi lebujsokot hol nem kellett attól tartani, hogy ismerősökre akad, kik tudják azt a vétkeket, melyet szíve mélyében rejtegetett.

A léposóházból csengő asszonyi hang halatazott. Zay Lőrincz felriadt álmodozásából és sietett ajtót nyitni. Az asszony volt. Arany-azóke haja, mint a madonna dícsénye sugárostá be aroszt. Piros, duzzadt ajakát osz-bos, mámorító mosoly szedte ránczba; szeméből két, üdvösség sugárzott. Egyszeribe tele lett a szoba illattal, fényvel, mintha a tavasz tündére toppant volna be s elozlatta volna a tél apó komor, szomorú gondjait.

— Nem jöhettek előbb — mondotta halkán Lőrincznek — ma fogadó napom volt és színhásba is kell sietnem. Mondja csak, nagyon beteg?

— Az orvosok feladtak minden reményt. Mult héten valamelyik éjjelen a hóban aludt. Ott fagyott meg. Minden perczen végét várjuk.

— Szegény ember! — sóhajtott a szép asszony s óvatosan törölte le aroszáról a szeméből kipergő könnyeket.

— Ugy gondoltam, hogy talán titkos óhajtatást teljesítem, ha ismét viszont láthatja őnt, kire mindig gondolt, ki most is anyira

szeret, imád. Ezért kértem meg, hogy keresse fel a haldoklót.

— Nagyon csunya lett? — kérdezte némi borzalommal az asszony.

— Mindjárt megláthatja — felelte Lőrincz s a hálótülke felé tartott.

Az asszony egyedül maradt a műteremben. Felénk várakozással ült le a székre s körülnézett a teremben. Kopár pikkos falak meredtek rája; az egyetlen butordarab a szék volt, melyen ült. A festőállvány körül néhány szines rongy hevert, közöttük a palotta és az eszet.

A beteg már ébren volt és vizet kért. Zay Lőrincz odanyújtotta a poharat s feltámasztotta fejét, melyre kuszáltan lógtak alá az őz fürtök.

— Nincsen semmi kívánságod? — kérdezte Lőrincz.

— Semmi! — felelt a beteg s újból lecsukta bágyadt szempilláit.

— Nem akarsz látni senkit?

— Senkit! — Suttogta.

— S ha eljönne az, ki éjjel, nappal ébrenlétedkor álmodban kísért, kit isten után említesz imádságodban, hogy szerető kezével ápolgasson, gyógyítgasson, nem erecszenéd-e közelbe?

A betegem látzott, hogy nem érti, mit beszélnek hozzája. Szeme kinyitott s tekintete a távol messzeségben révedezett, mintha valami látomány, égi tüzenémény jelent volt meg előtte.

A fülke függönyei között az asszony állott.

A részletes vitánál.

Vécsey a külügyi passzus kihagyását kéri. Az indítványt a főrendiház elveti.

Liptay Béla a választási visszaélésekért a választási reformot kéri felvenni.

Bánffy hangsúlyozza, hogy a visszaéléseket nem a szabadelvűek követték el.

Zichy Nándor a visszaéléseért a bíróság elé is kerül.

Zichy tiltakozik szeplőtlen jellemének eme sértéseért.

Bánffy hangsúlyozza hogy nem egyéni jellemét támadta. A főrendiház a feliratot változatlanul elfogadta.

IDÓJÁRÁS.

Légyverés: reggel 7 órakor 761.0 milliméter. délután 2 órakor 758.8 milliméter. Működés: reggel 7 órakor 0 + 0.8, délután 2 órakor 0 + 3.8. Szél irányja és erője: reggel 7 órakor K. S. délután 2 órakor DK. 4. Felhőzet: reggel borult, kissé havas, délután borult. Csapadék az előbbi 24 órában: 0 milliméter.

Az egyedül járó nő.

Arad, december 16.

A minap Kolozsvárt nagy botrányt okozott a rendőrség, melyet azért a városi közgyűlésen keményen meg is szoltak. Egy tisztességes, idősebb nő, ki uri házaknál varrással kereste a maga és felnőtt leányai számára a kenyeret, a rendőrök mint erkölcsileg gyanúsát elfogtak és egy éjszakára elzárták. Azok nélkül megbántott nő esete fehéborította Kolozsvár társadalmának erkölcsi érzületét. A városi közgyűlésen kérdőre vonták Deák Pál rendőrkapitányt, a ki azt mondotta, hogy rendőreit igea is atasztotta, szólítsanak meg igazolás végett minden magában járó, különösen esti tíz órán túl egyedül járó nőt.

A kolozsvári főkapitánynak ez az intézkedése az erkölcs nevében elkövetett brutalitás, mely azonban tagadhatatlanul a mi társadalmunknak a nőkről téplált általános felfogásában gyökeredzik.

A társadalom a maga intézményeit általában a férfi képre teremti, melyekben a nő nemcsak a gyöngédséget, hanem a gyöngédséget is képviseli. A férfi a nőt csupa szeretetből és tiszteletből agyonvédi. Ennek az agyonvédelmi rendszernek egyik nyilvánulása, hogy a nő ugyiszólván soha sem mehet végig egyedül az utcán, ha igen, akkor jó, ha csak sanda szemmel nézik meg.

Kétségtelen, hogy a kolozsvári rendelkezés, amint hivatalosan közzététetett, hallatlan korlátozása a személyes szabadságnak és

— Matild, Matild — mormogta a beteg s tágira nyitott szemeit le sem vette az asszonyról.

Matild közelebb lépett. Oda jött az ágy széléhez s bársny-puha kezével végig simította a beteg gyöngyöző homlokát. A festő möhön ragadta meg a kezét és csókjaival árasztotta el.

— Enyém vagy! Enyém vagy megint! — mondotta halkán, mintegy lészalomban.

Hirtelen nagy erővel ragadta meg az asszony kezét s vad szonvedélylyel hörögte:

— Csókolj meg, akarom csókolj meg!

Matild hirtelen hátrált s iparkodott, hogy kezét kiszabadítsa. De a beteg nem boosátotta szabadon. Ledobta magáról a takarókat, kiugrott az ágyról s örült, vad erővel öltötte magához az asszonyt.

— Csókolj meg! Csókolj meg! — lihegte s mindkét kezét mélyen besüppedtette az asszony nyakába.

Mindaz egy pillanat műve volt. A asszony lebukott a földre, hosszú szőke haja, mint a folyékony arany hullámszott szerte széljél. Az örült pedig mellén térdelt s a vadállat falánkságával csókolgatta a hideg, kék ajkakat.

A hideg szél magasra ráta a kavargó hópihéket, a befutott ablakokon kivirított a jégvirág; a szobában koromfekete sötétség tepeszkedett.

egyenes arcszűttések a női tisztességnek.

Semmiféle törvény nem szabályozza azt, hogy asszonyok, leányok az esti vagy akár az éjjeli órákban is egyedül vagy kísérettel járjanak-e az utcán. E tekintetben minden tisztességes nő szabadon és korlátlanul azt teheti, a mit neki épen tetszik.

Az csak társadalmi szokás, melyhez a hatóságnak semmi köze, hogy a nők esténként nem járnak magukra. Még pedig oly szokás, a melynek még Magyarországon sem hódolnak mindenütt.

Mert hiszen például az erdélyrészi szász városok némelyikében asszonyok, leányok egyedül mennek az esti órákban látogatóba vagy sétálni és egyedül térnek haza.

Senki sem botránkozik meg e miatt. Es mindenki épen úgy tiszteli a magánosan járó nőt, akár mintha — férfi volna.

Sőt még jobban; mert abban astán nem ismerne semmiféle tréfát a szász ember vagy a szász rendőrség, ha valami aszfaltbetyár illetlenséget követne el az egymagára sétáló nő ellen.

Mert a szász ember nemcsak versekben deklamálja és nótákban énekl, hanem tetteiben is gyakorolja a nők iránti tiszteletet; és nemcsak büszkélkedik a „lovagiaság” jelzőjével, hanem tényleg is lovagias.

Igy van ez világszerte sok helyen, a legtöbb helyen.

Nálunk nem ilyen a szokás. Nálunk mint mondottuk, az agyongardirozás divatja járja.

De ha tetszik bármely asszonynak vagy leánynak, hogy tultegye magát ezen a (nem egyszer megalázó) divaton; hogy egyszerűen megvesse ostoba emberek elditéleteit — és egymagára járjon és utassék bármely időben: hát sért valakit valakit vagy valamit? Sérti-e a közrendet, a morált?

Nem sérti. Sőt tiszteletreméltó ebben az önállóságban, a melyet bizonyára tisztelet minden becsületes ember.

Es ha akad hitvány ember, a ki nem teszi, akkor ezt az embert vegye üldözőbe a társadalom és a rendőrség ép olyan kiméletlen szigorral, mint a milyennel a művelt államokban a nők bántalmazóit mindenütt üldözni szokták.

Tehát sokszorosan nincs igaza Deák Pál kolozsvári főkapitánynak, a mikor azt tartja, hogy bizonyos esti órán túl a rendőrök meg kell szólítani az utcán levő nőt, csupán azért, mert egyedül jár.

Az igaz, hogy vannak szabályok, melyek szerint feltűnően gyanús fehérszemélyek, figyelemmel kísérendők és esetleg megszólítandók, megbüntetőendők. De hogy meri a kolozsvári rendőrség ezt a vizsgálódást általánosságban kiterjesztani — és általánosságban üzőbe venni az egyedül járó nőt?

Hissen akkor a nőknek egyenest megvolna tiltva fenntartásukra a becsületes munka. Azok a nők, a kik üzletekben, hivatalokban gyárakban és műhelyekben dolgoznak, mert a társadalmi szokásnak a társadalmi szokás még már régen ellentmond és a férfiak egyeteme nem gondoskodik valamennyi nőről, ezek a nők azért, hogy sem önmaguknak sem másoknak terhére ne legyenek, minden este hszamenet hivatalos meghagyásra sértő megtámadásoknak legyenek kitéve.

Csak azért nem nevezni való a kolozsvári főkapitány eszejárása, mert a miben hibázott, igen komoly dolog, de nem okos a társadalom eszejárása sem melylyel oly könnyen megítéli az egyedül járó nőt.

Egy járásbíró jubileuma.

— Saját tudósításokról.

Vinga, december 16.

Vinga város értelmiségének egyik kiváló tagját: Fodor Odön, kir. járásbíró, lelkes óváosiókban részesítették barátai, ismerősei e hó 17-én tartott jubileuma alkalmából.

Fodor Odön Temes-Gyarmathán született 1845. évben. Tanulmányait elvégezvén, 1871. év decz. 17-én lett kinevezve Vingára járásbírónak. A kinevezettek közt ő volt a legfiatalabb. Fiatalsága dacára csakhamar a társadalomban előkelő helyet vívott ki magának.

Aszaltársaságok legtehetségesebb elnöke lett. 1885-ben özv. Miladinovics Mihályné urnővel egybekelve, családot alapított, s így körülményei egészen helyhez kötöttek. Tevékeny részt vett a társadalmi életben mindig.

Több ízben volt a kaszinó elnöke, városi képviselő és törvényhatósági bizottsági tag pedig kinevezetésétől kezdve folytonosan.

25 évi működése alatt több mint 40 jeles férfi került ki a keze alul, kik pályájukat joggyakornokokként itt kezdték. — Legnagyobb részt már járásbírák, ügyészek s törvényszéki bírák.

Előzékeny modora, kartársi szeretete, és páratlan igazságérzete általánosan ismert, miáltal mindenki a nagyrabecsülést kivívta magának.

Délelőtt 11 órakor Szathmáry Lajos kir. közjegyző vezetése alatt dr. Darabanth János ügyvéd, dr. Gesszi Armin albiró és Sohaffér Béla főszolgabíró tagokból álló bizottság üdvözlő szavak kíséretében értékes emléktárgyat, mint a barátság legforróbb zálogát, nyújtottak át a jubilánsnak, melyet ő meghatva megköszönt.

Este 120 terítéki bankett volt. Tiszteletli közt megjelentek: Mály István törvényszéki elnök, Krivócsi Elek nyug. főerdész, dr. Mannasy György főispáni titkár, Bardocz Sándor kir. járásbíró Bajáról, Kabdebó Gergely vármegyei h. főjegyző stb.

Az első szónok Darabanth János dr. volt, ki az ünnepeket mint humánus embert, jó barátot, pontos hivatalnokot éltette; melyre a dalárda Rólkó Rezső vezénylete alatt üdvözlő dalt énekelt.

Majd Gesszi Armin dr. üdvözlé, ki többek közt ezeket mondá: „25 esztendő a férfi életében irigylésre méltó szép idő. 25 esztendő küzdése a férfi saját körében, a család szent tűshelye körül: nemes emberi kötelesség. Am az a 25 esztendő, amelyet Fodor Odön a közügy nyilvános szolgálatában kitöltött, s amelynek küdelmét a hazaszeretet lángoló világánál, a nemeseen gondolkodó férfi jó érzése, s az előkelő képzettségű jogásznak törhetlen jogérzete s a jog ideáljáért való folytonos és becsületes törekvése irányozza, s amely küzdésnek sikos, göröngyös útját a közszeretet s a közbecsülés legnemesebb virágai díszítik, az a 25 esztendő a köteleesség teljesítésén felül: tiszteletre méltó, felemelő tett.”

Mály István törvényszéki elnök Paisa Andor dr. táblai elnök nevében üdvözlöte.

Kabdebó Gergely h. vármegyei főjegyző szép tószta után üdvözlöttek még Koszka Sándor s jegyzői kar nevében, Felétár Nándor a város nevében, Kiss Miska kacagató rigmusaival, Csorba Akos, dr. Massy György, Csáky István stb.

Takács Sándor szolgabíró 15 táviratot olvasott fel. Táviratot küldtek: Abranovics, Kisfaludy Kálmán, Rácz Pál, dr. Pál, Kovácsos József, Loog Imre, Petrovits Valér, Deutsch Andor, Kásztori Mihály, Králicz Béla, Reviczky Pál, Pavlovits Márk, Görög Miklós, Horváth Géza.

Frappans jelenet volt, mikor Felétár Nándorné a férjcsereg közül felemelkedvén, csengő hangon, lelkes szavakkal a jubiláns a családjával együtt éltette. Általános tapsvihar zárta be a tósztot. Fodor Odön mindazekre egyenként válaszolt s a megindulástól áthatva alig hallható szavakkal köszönetet mondott.

Közbe-közbe a dalárda jóízű magyar nótákat dalolt.

Ezután az ifjúság tánczra perdtült.

Jelen volt hölgyek a következők: Fodor Odönné, Darabanth Jánosné, Oláh Dezsőné

Szathmáry Lajosné, Schäffer Béláné, Györi Imréné, Kiss Albertné, Ocsin Antainé, Kirch Gyuláné, Mészáros Antainé, Feletár Nándorné, Szathmáry Ilonka és Kirch Ilonka.

A társaság egész reggelig teljes jókedvben együtt maradt.

A vacsora alatt Nagy Józsi aradi özviányzenekara játszott.

18-án délelőtt a bírói és az ügyvédi kar teljes számban hivatalosan üdvözölték a jubileumát. Az üdvözlő beszédet dr. G. S. Z. Armin albiró mondta.

Fodor Odóny megkötve pár szót rebegett köszönet fejében.

IDŐJOSLÁS.

A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható:

— December 19. —

Borús. — Fagy. — Később csapadék.

HIREK.

Arad, december 19.

Vonatok indulása	Vonatok érkezése
ARADRÓL:	ARADRA:
Budapestre gyv. reg. 8.18	Budapestről svv. reg. 8.05
svv. de. 11.30	svv. du. 8.55
tv. da. 8.56	gyv. este 8.52
sv. este 9.35	Osabáról (péntek) reg. 7.—
Osabára (péntek) de. 12.—	Szolnokról tv. reg. 9.10
Szolnokra sv. reg. 6.30	sv. este 9.47
svv. du. 4.30	Tövisről sv. reg. 8.54
gyv. este 7.02	gyv. reg. 8.08
Seborszra sv. du. 2.80	sv. de. 8.55
Temesvárra sv. reg. 6.20	Radnáról tv. du. 8.12
sv. du. 11.25	Temesvárról sv. de. 10.42
sv. du. 5.—	sv. du. 8.44
Szegedre sv. reg. 4.45	sv. este 10.55
sv. de. 8.48	Szegedről sv. de. 8.38
sv. du. 4.10	sv. este 6.42
Brádra sv. reg. 6.39	sv. éjjel 10.35
sv. de. 11.55	Brádról sv. de. 8.08
sv. du. 4.50	sv. de. 11.03
Kétegyháziig du. 2.22	sv. de. 11.03
	sv. este 6.25
	Kétegyháztól de. 12.50

December 19. Szombat. Róm. kath. naptár: Nemes. — Protestáns naptár: Nemes. — Izraelita naptár: Sabbat Vajehi. — Görög-keleti naptár (december 7.): Ambrus. — A nap két 7 óra 47 perceskor, nyugszik 4 óra 6 perceskor. — A hold két 8 óra 34 perceskor, nyugszik 7 óra 49 perceskor.

December 20. Az aradi gazdasági egyesület közgyűlése délelőtt 10 órakor (Kereskedelmi kamara.)

December 31. A „Szárnyaskérék” dalkör Sylvester-estélye (Fehér Kereszt.)

Január 9. A cs. és kir. 33-ik oszod egyéves önkény-tesekinek bálja (Fehér Kereszt.) — A pankotai négyes-let táncorvialma.

Szabadegyházi emléktárgyak országos vásárja (színháziépület II-ik emelet) nyitva van mindennap délelőtt 10—12 óráig, délután 2—5 óráig. Bemenet díjtalan.

Kölcsey-évszám nyitva van szordán és szombaton 8—4 óráig és pénteken 11—12 óráig. Helyiség: Polgári iskola, földszint.

A királyné egészségi állapota. Biarritz-ből tegnap azt jelentették Párisba, hogy dr. Kersl udvari orvos Bécsből odaérkezett, hogy a királyné egészségi állapotát megvizsgálja. Párisban az olyan hírek elterjedésére szolgáltatott okot, hogy Erszébét királyné beteg, az udvari orvos azonban tényleg csak azért utazott Párisba, hogy a karlsbadi kúra letöltését, melyet a királyné, mint minden évben, ezidén is igénybe vett, ellenőrizze. A legutóbbi napok kedvezőtlen időjárása, a folytonos esőzés és szélviharok akadályozták ugyan a kúrát és a felső asszony azt félbeszakítani volt kénytelen, de ennek dacára a királyné mindennap kirándulásokat tett a környékre, hol órák hosszáig sétálgatott és így huzamosabb ideig tartó rossullétról vagy gyöngéledésről szó sem lehet.

— Egy esztendő múltán. Egy esztendő múltán jönnek ma ismét össze a toronyalja nagy termében az asszonyok és leányok, akik a Kölcsey-egyesületet tartják a leghasznosabb intézménynek, mert megalkotta a nyilvános szüzeket, ha hol kellemes környezetben, díszkrét féltelnyben és sugárzó fényben elcsöveghetni tea és sütemény nélkül. Nézet és mutathat mindenki toilletet és termetet, bírálhat arczkifejezést és röppenő szót és senkinek sincs semmi, de semmi háziasszonyi kötelessége. Csak annak a számára tartható egy

bájos mosoly, a kinek belső sugallat folytán kell azt juttatnunk. A szellemességünket sem kell mindenkire pazarolnunk, mert akik ott megjelenünk, igazán senkivel sem törődünk. Mindent eihoz a város háza termébe a főrendező, a háziasszony gyors, de lekötözött mosolyát, az elhelyezésben nyilvánuló figyelmet és a hangulat tényezőit, a szellemet, a zenét és a költészetet. Az idén is Somogyi Gyula, a Kölcsey-egyesület közmívelődési bizottságának elnöke a főrendező. Ma délutánra igazán vonzó műsort állított össze, melyből a hangulatnak ugyancsak bőségesen kell áránia a nyilvános egyetemes szur asszonyai és leányai közé. Az érdeklődés középpontja Paulainé Adorján Berta, az istenáldotta finomalkú művész, aki olyan örömmel vette, hogy hivatásán kívül is szolgálhat az aradi társadalomnak, mintha nem is aradi lenne. Pedig ugy megeztette ezt ami városunkat modernségével és a multból lappangó hangulataival, hogy egyheti budapesti vendégzereplés után alig várta, hogy hazaérjen. Less alkalma megérezni ma délután, hogy valóban itt hon van és ur társaságunk művelt asszonyai nagy szeretettel hallgatják magunk közt. Remek a mondánivalója. Kiss József igazán ihlettel alkotta „Jehova” című költeményét melynek előadására a művész nagy lelkesedéssel készült. Dietrichstein Bernátné, a kinek felolvasására szükről Tompa Kálmán fogja előadni, sokszor igazolta lapjaink társaságában, hogy a finoman megfigyelő, sokat olvasó és gondolkodó asszonyok érdekes osztályához tartozik. Ő veseti be a félőtkor kezdődő estélyt. Utána egy még nem szerepelt fiatal leány, Hartmann Hajnalka fog szongorán bemutatkozni. A rendező ugy intézkedett, hogy az ülőhelyek mint tavaly, mind számozottak, csak az árúban van egy kis különbség, amennyiben az első sorokban 60 krajzáróssak. Az utána valók most is 40 krajzárba kerülnek.

— A magyar elem a hadseregben. Fejérváry báró, honvédelmi miniszter, újabb intézkedést kezdeményezett azon szempontból, melynek fontosságát az országgyűlési vitékban is nem egyszer emelték ki, hogy a közös hadsereg tiszt karában minél nagyobb számmal legyen képviselve a magyar elem. Tártyalásokat indított t. i. meg aziránt, hogy a hadsereg katonái nevelő és tisztképző intézeteiben a magyar állami alapítványi helyek száma főlemeltesék. Ezeknek az alapítványi helyeknek a száma, amelyeken magyar ifjak nyernek kiképzést a magasabb katonai szolgálatra, tudvalevőleg százhuszban van ezidőszent a törvény által megállapított.

— A vízvezetéki tartozások. A belügyminiszter egy előforduló eset alkalmával megállapította, hogy városi vízvezetéki osztorozási költségek közigazgatási uton behajtható közzégi adó természetével bírnak. Bírói árverésen szerzett ingatlan vevőjének fizetési kötelessége iránt pedig ezeket jelenti: Jóllehet a vízvezetéki tartozások az ingatlant terhelik és a mindenkori tulajdonostól hajthatók be, ez a szabály nem alkalmazható oly esetekre, midőn valamely ingatlan tulajdona bírói árverésen szerzetetik meg, mely esetekben vevő az előbbi tulajdonos ellen fennálló, bírói eljárás során nem érvényesített, telekkönyvileg nem biztosított esedékes követelések nem terhelik. Tekintve azonban, hogy befolyamodó a szabályrendeletileg megállapított azon kötelességnek, hogy a birtokváltozást bejelentse, meg nem felelt; tekintve, hogy az ingatlan megszerzése után a vizmű használatát fel nem mondotta, sőt azt folytonosan élvezte, ezen mulasztása, illetve cselekménye által a bírói árverés utján történt szerzéssel járó előnyre a városi visművel szemben nem számíthat.

— A péntekesek. Nagy közöséget vonzott tegnap este a Schreyer féle genkonzervatoriumba az előre hirdetett változatos műsor, a valóban annak minden egyes pontja messze, túl szárnyalta még a legkényesebbek igényeit is. Határozott késztésséggel és talentummal léptek a szereplők a pódiumra és a közönség tapsai és éljenzései közepette mutatták be művészetüket. Fleischer Hona, Meistrovich Terka, Szalay Aranka, Bildhauer Irén, Herczeg Rózsa és Grünzweig Irma kisasszonyok előadása oly általános tetszésben részesült, hogy a fiatal művésznők bátran meg lehetnek elégedve tegnap esti diadalukkal. Méltó helyet foglalt el a keretben Hrabovszky Lajos kollégánk felolvasása, ki három igen szép költeményét mutatta be a közönségnek, általános tetszést aratva mindegyikkel. Tizenegy óráig volt együtt a kedélyes társaság azon biztos reményben, hogy egy hét múlva újra találkoznak.

— A kaszinó társas-estélye. Az aradi kaszinó-egyesület ma szombaton este 8 órakor tartja saját helyiségében a harmadik társas-estélyt, melyre az egyesület tagjai tisztelettel meghívhatók. A két előző estély sikere után remélhető, hogy a harmadikon még többen részt fognak venni a kaszinó tagjai közül. Etkezés étlap szerint.

— Megerősített aljegyző. A m. kir. igazságügyminiszter a nagyhalmágyi kir. járásbírósnál ideiglenesen alkalmazott Haty Adolf aljegyzőt ebben az állásban végleg megerősítette.

— Tizenöt esztendő kérvény. A Határ-utoza egyik lakója figyelmeztet bennünket, hogy ők éppen 15 esztendővel ezelőtt kérvényt nyújtottak be Aradváros hatóságához az iránt, hogy utozájokat, a mely járhatatlan, kövessse ki. A kérvényre megkapták a végzést a dacára hogy azóta 15 esztendő múlt el, a Határ-utoza ma is oly sáros és járhatatlan állapotban van, mint akkor volt. Lapunk utján most arra kéri a mérnöki hivatalt, keressesse ki az irattárból ezt a régi aktát a annak alapján töltesse fel és kövessse ki az ő elhanyagolt utozájukat.

— Az 1897-ik év kritikus napjai. Világos zöld táblába kötött, fehér szakállas, okos tekintetű ember arczképével díszített kis könyv tudatja az emberiséggel a fontos hirt, hogy a közeledő esztendőnek mely napjai tekintéljön dies nefasti-nak. Minde ember egy készülőjön ezekre a napokra, hogy a legbolondabb idő és hirtelenség napjai legyenek. Téli-nyári, nyári hóesés, havazás, megyörgés kísérete mellett, viharok és felhőszakadások. Ez az a meteorológiai program, a mely azokra a napokra van kitűzve és a napok azok, a melyekre Falb Rudolf tanár a kritikus napok signumját nyomba rá. Falb három kategóriába osztja kritikus napjait, a beálló időjárás tünetek hevesességhez, szélsőségeihez és szabálytalanságaihoz képest. 1897-ben elsőrendű kritikus napok lesznek: márczius 18, április 17, szeptember 26, február 17, október 25, augusztus 28, május 16, november 24 (csökkenő erő szerint rendezve). Másodrendű kritikus napok lesznek: december 23, augusztus 12, szeptember 11, márczius 3, január 18, február 1, június 14, július 14, 29, október 10, január 3, április 2. Es végül harmadrendű: november 9, május 1, június 30, december 9, május 31. Február 1-én és július 29-én az apróbb kellometlenséghez még sőttség is járul. A mint ezekből kitűnik, az 1897-ik évi kritikus napok száma kerek 25. Reméljük, hogy meteorológiai heveségük oly vidéken fogkitörni, a hol bátran dühönghet és bennünk nem fog sok kárt okozni.

— Kartellus gyógyserzetek. A „Vásárhely és Vidéke” írja: Említettük annak idején, hogy a helybeli gyógyszerészek együttesen beváltványt intéztek a tanácshoz, melyben kijelentették, hogy a szegények részére rendelt gyógyszerek árából jövőre nem hajlandók 10%-nál nagyobb engedményt adni, mivel változott a helyzetük ezt nem engedni meg.

A tanács aztán ez ellen a kijelentés ellenében azt cselekedte meg, hogy egyenként szólította föl ajánlattételre a gyógyszerészeket, de ezzel sem ért ozt, mert a gyógyszerész urak kartellbe léptek s ismét együttesen jelentették ki, hogy ajánlatokat nem hajlandók tenni. Ilyen módon aztán a tanácsnak nem áll módjában a helyzetet változtatni s ha csak nem akarja betegeit Szegedre vagy Orosházára küldeni a patikai szerkért, kénytelen lesz a gyógyszerészek feltételeit elfogadni s belenyugodni a 10%-os engedménybe.

Karácsonyi ünnepély Mikalákán. A szegény tanulóknak az idén már Mikalákán is rendeznek jótékony ünnepélyt s pedig e hó 28-án a magyar iskola helyiségében. Ez alkalommal díszes karácsonyfát állítanak fel, a melyet különféle ajándékokkal aggatnak tele. Az ünnepély természetesen a magyar elemek rendezik és harmoniáját semmi sem fogja zavarni, ellentétben bizonyos, hogy ezzel az ünnepélyvel az ezutáni évek ünnepélyeinek sorát nyitják meg. Az ünnepély sikerére biztos kilátások vannak.

Féltékeny szerető. Pap nem adta össze őket, még a polgári püspök szinét sem látták, de azért ők egymásért éltek egy fészékben, mert szerették egymást. Az idő azonban egyet fordult s **Kremer Mari** borosbesei leányzó megunta a szive párját: **Kató Jánost**. Mivel pedig a szivében keletkezett ür betöltése iránt többen is pályáltak már, mert hát szemre való egy asszony is a liari lej kem, nemsokára találkozott egy másik lovag, ki egy új, szép élet megteremtőjének lenni volt hivatva és kieszemelve. A megunt Kató sem vette azonban tréfára a dolgot s az utozán találkozáva a leánynyal, a kezében levő bottal több hatalmas ütést mért az arcába úgy, hogy sérülése, az orvosi vélemény szerint husz napi gyógyulást igényel. A hős szerelme a butyini járásbírósa vette gondozás alá.

Kölcsey-könyvtár. A Kölcsey-egyesület könyvtára ma (szombat, 19-én) a felolvasás miatt délután 2-3 óra között áll a tisztelt közönség rendelkezésére.

Élet és halál. A tisztí orvosi hivatal statisztikai kimutatása szerint az elmúlt héten született Aradon összesen 29 egyén: 14 fi és 15 nő, arány 82,1 pro mille; meghalt ugyanezen idő alatt 26 egyén: 11 fi és 15 nő, arány 28,8 pro mille.

Hűtlen szolgáló. **Miklós János** vadász szolgaleány **Gyarmasi Józsefné** volt alkalmasban ki gazdája jó bánásmódját azzal viszonozta, hogy egy szép napra meglöpte. Folyó hó 2-án este felhasználva ura távollétét behatolt a szobába s az ott levő zárt szekrényt felteszítve, abból 10 frtot ellopotott. A pénzt nem merde magánál tartani, hanem elvitte a bátyjához **Miklós Józsefhez**, hogy tegye el a számára. A rendőrség a feljelentés folytán megindította a nyomozást s rövid keresés után meg is találta a tettest **Miklós János** személyében, ki mindent töredelmesen bevallott, szegénységét hozván fel tette okául. Feljelentetett a kisjenői járásbírósnak.

Tűz Borosbészen. **Binnenstök** **Jakab** borosbesei lakós raktára a napokban az esteli órákban eddig ismeretlen okból kigyulladt s leégett. A raktárban nagy mennyiségű árucikkek voltak felhalmozva, melyek mind a tűz martalékává lettek. A kár 3000 frt, melyből 700 frt biztosítva volt.

A sikkasztó. **Rebenwrozel** **Isidor** bonozesi lakós folyó hó 5-én megláta **Dezsa György** alkalmazottját, hogy egy 20 frtos postautalványt a postán adjon fel. Ő azonban csak 10 frtot tett postára, a másik tízet magánál tartotta, hogy pedig a tulajdonos rá ne jöjjön a turpisságra a feladó vevényen a 10 frtot 20 frtra hamisította. Félvén azonban, hogy az elsikkasztott pénzt nála megtalálják, azt atyjához **Dezsa Péter** hozta, majd azzal együtt ruhát vásároltak s pénzen. Adták a butyini járásbírósnak.

A szappantolvajok. Nagyon mélyen az emlékübe vészték **Filb Rezső**, **Bous György**, **Popovits Kozta** és **Geldstein Pál** aradi 13-15 éves suhanok s **Winkler-gyár** egését s még ott a siserő lányok mellett kovácsolták ki azt a tervet, hogy

ha majd eltávozik az a rengeteg néptömeg s szabad lesz az út, valahogy bejutnak a gyár melletti szappangyárba s elemelik az ott nagy mennyiségben felhalmozott szappankészletet. Nem számoltak azonban az örrel, ki éber szemekkel járt éjjel-nappal a gyár körül s hatalmas akadályt képezett a szépen kifőzött terv kivitelében. A napokban azonban mégis sikerült a gyerektolvajoknak a helyiségbe jutniok, honnan aztán derekasan felpakolva értek ki egyenesen **Schern Nánthoz** menve, kinél aztán a szappan nagy részét értékesítették, a többit pedig kisebb mennyiségben különböző vevőknek adták. A rendőr még az nap rájött a turpisságra s rövid uton nyakon csipte a merész vállalkozókat, kik most hiába iparkodnak magukat tisztára mosni — a szappant eladták. A vallomás alapján a kihágási bíró **Schern** orgazdánál 280 kiló szappant foglaltatott le.

Helyreigazítás. Lapunk tegnapi számában az aradi járási gyógyszerész egyesület üléséről szóló tudósításunkban **Osiky Lukács** igazgató nevi sajtóhiba következtében elferdítve jelent meg, a mit itt igazítunk helyre. Ugyanok az itt említjük meg, hogy a szekudvari vadászatokon részt vett urak nevei köszi a szedők kihagyták az eredete kéziratból **Almássy Dénes** gróft és **Hunyady** gróft, a kik a vadászatokon szintén jelen voltak.

Bundalopás. **Román Petru** maguliczi lakós folyó hó 5-én betért **Bleiozifer József** galai kereskedő üzletébe s mivel ott senkit sem talált, időszertének találta az ott felakasztott 30 frt értékű téli bundát elemelni. A csendőrség elfogta s a nagyhalmagyi járásbírósnak feljelentette.

Tolvaj barát. Jó pajtások voltak **Miklós Konstantin** és **Marosán Mihály** falménai lakósok; együtt dolgoztak nap-hosszat s rendszeren együtt is tértek be egy utbaeső csodaszékbe egy két messelyorra. Folyó hó 8-án is megtették ezt a jó szokásukat, de ez alkalommal utójára, mert **Miklós** nak vajmi kevés kedve lesz ezután pajtásával együtt mulatozni. A jókedv közepette ugyan is kilopta kenyeres pajtása tarisznyájából annak heti napszámán kapott 15 frtját. A csendőrség elfogta a tolvajt s átadta a borosjenői járásbírósnak.

HYMEN.

Joanovits Tivadár, az „Alföld” szedője, ma lép házasságra **Kovács Rozikával** az anyakönyvi hivatalban, a melyet a szerb templomban tartandó egyházi áldás követ.

GYÁSZROVAT.

Steinitzer Károly. †

Arad előkelő társadalmá annyira össze van forrva, hogy a legkisebb sebet is megérzi a melyet a sors — sokszor igazságtalanul — üt rajta. Mint egy sok eszerfejtű, de egy szívű együttérző test a mi társadalmunk és fáj és fájálaja legparányibb sebet is.

Es nyilt sebe van újra az aradi társadalomnak: eivesztette visszahozhatatlanul egy igaz emberét, munkás tagját, tagját, egy mindenkitől becsült férfit. Az a fekete sásaló az aradi törvényszék ormán megadja a választ az ezek kérdésre: **Steinitzer Károly** az aradi törvényszék jeles bírāja meghalt.

Igaz és őszinte sajnálatot keltett mindezt a hír, a mélységesen szomorú hír, hogy **Steinitzer Károly** bevégezte a földi szenvedések golygata útját.

Mert őt a halál tényleg nagy és kínos szenvedésektől váltotta meg. Megváltás volt a halál rá néve, megváltás szereteteire, kik — hetek óta tudva már a keserves véget — anyiszor és sunyiszor siratták el a nagy beteg embert.

Aradi bensőlött ember volt **Steinitzer Károly** a szó legigazibb értelmében: itt kezdte pályáját és itt végezte be. Jogtanulmányainak befejezte után a fővárosból Aradra hazajött, hol a törvényszéknél előbb aljegyző, majd oszthamar mint törvényszéki jegyző működött. Ez a 70-es években történt. Ezen idő-

től kezdve folyton Aradon volt, később mint alügyész, majd mint törvényszéki bíró.

Bírói kinevezését 1886. október 29-án kapta meg, **Tisza** és igaz lelki, jeles tehetségű embert jutalmazott a kinevezés, mely fölött barátai és tisztelői örvendtek leginkább.

Tíz év óta szolgálta mint bíró és több mint husz év óta mint ügybuzgó tisztviselő az aradi törvényszéket **Nagy Sándor**, **Fábian László** és a jelenlegi elnök **Ottubay Károly** alatt. Birta mindegyik tisztelést, becsülést. Utóbbihoz igaz és mély barátság is fűzte.

Es most, mikor eddigi karrierjének csak gyümölcsöt élvezhette volna, annak küzdelmei nélkül, mostragadta ki a társadalomból és méltóan elfoglalt helyéről végzete. A tegnapi nap délutánján lelt közhírvé a gyászhit, mely egy fővárosi kórodából kelt szomorú utjára.

A boldogult immár bevégezte szenvedését és visszamaradott hozzátartozói, barátai és tisztelői csupán a megváltozhatatlanban való megnyugulásban kereshetnek vigasztalást. Az az általános részvét, mely a gyászhirre felébredt és elterjedt városzerte csak szankcionálja azt a tudatunkat, hogy az elhunyt **Steinitzer Károly**ban a társadalom egy szeretett és becsült tagját, a törvényszék pedig jeles tehetségű, ritka becsületességű bíróját veszítette el.

Nyugodjék békében!

† **Üzv. Stankovits Simonné.** Őszinte részvételt vettük és adjuk a következő gyászjelentést: **Alföld** mely fájdalommal és megtört kebellet tudatják ugy saját, valamint számos rokon, jóbarát és ismerősei nevében is, forrón szeretett anyja és testvér **Üzv. Stankovits Simonné** szül. **Vojnics Erzsébetnek** folyó évi december 18-án reggel 9 órakor, életének 63-ik évében történt jobblétre szenderültét. A megboldogult drága halott földi maradványai 1896-ik évi december hó 19-én délután 3 órakor fognak a róm. kath. szertartás szerint a felsőtemetőben örök nyugalomra tétetni. **Áldás** lengjen drága porai felettl **Stankovits Gyula** és neje, **Stankovits Simon** és veje **Balázs Juliska**, **Stankovits Berta**, **Stankovits Kálmán**, **Stankovits Iona** férj. Porcán **Lajosné** gyermekei, **Stankovits Miklós**, **Milán**, **rrén**, **Sándor** unokái.

† **Brebán Sándor.** Egy kötelességtudó, szolgálásban pontos legény hullott ki az aradi csendőrség gardájából. **Brebán Sándor** lugosi születésű fiu hetekkel előbb meghalás következtében ágyba került, majd az aradi kórházba szállították, hol azonban bajára orvosságot nem találtak. Tegnapi behunyta szemét örökre. Temetése ma délután 3 órakor lesz az aradi kórházból, mely alkalommal illő pompával és katonazenével kísérik ki az elhunytat a nyugalom helyére a bajtársak.

TANÜGY.

Kitüntetett tanító. A mikalákai magyar tannyelvű népiskola tanítóját, **Lászar Pált**, ha tva n korona jutalommal tüntette ki **Dessewffy Sándor** esanádi püspök, a miért a vallástant mind-éddig olyan kitünő sikerrel tanította, hogy az összes látogatók teljes meglepődését kivitta. **Lászar Pál** az aradi állami tanítóképző intézetben nyerte oklevelét.

SZÍNHÁZ ES IRODALOM.

A színház műsora:

Szombat: **Virágcsata**, operette (először.)
Vasárnap: **Déltán: Garasos alispán**, vígjáték.
Este: **Virágcsata**, operette (másodszor.)

* **Virágcsata.** A színpad és a nézőtér ma a rendesnél nagyobb közönségben fog állani. A közönség nemcsak élvezni fog, hanem játszani is. Mert csak ugy virágcsata a **Virágcsata** ha a földszint és páholyok urai és asszonyai viszonozzák azokat a virágokrétákat, melyeket énekesnőink a színpadról közéjük dobnak majd. Most fog kitünni, vannak-e színházunkban habitűk, vagy kivesszette már az egykor városunkban is oly viruló fajtája az élvező emberiségnek? Ha színpadi dalosmadaraink ma nem fognak kitartó virágcsoban fürdeni és a jövőndő hódításokra megerő-

sődni, akkor vége a dalnak és költészetnek, az istenek csakugyan elköltöztek a mi színházi berkeinkből és nem hagytak egyebet hátra, mint a végrehajtói végzéseknél is sűrűbb okos nyárspolgáriasságot.

* Egy csásari naplója. Kétségtelen, hogy Toto, a tudós számár, akinek élményeit beszéli el ez a könyv, csakhamar népszerű lesz a gyermekvilágban. Annyi humor, annyi naiv életbölcesség, annyi okos megfigyelés, olyan érdekes mezeffésés van a terjedelemben is becses munkában, hogy gyönyörűséget keltve kap bele a gyermeklelkületbe. A könyv legméltóbb kritikája az a boldog kaoszagás, amelyre olvasóit bírja. Kipirult arcok, ragyogó szemek, osongó gyermeknevetés, ezeknek előjárója a híres Toto csinjeit és dicső tetteit leíró képes könyv. Aki gyönyörködni tud a gyermekboldogságon, ezt a könyvet vegye meg ajándéknak. Nem kenetteljes moralizáló munka, mint annyi sok terméke a gyermekirodalomnak, nem az a drasztikus prédikációja a jónak, amely a gyermekeknek szánt könyvek jórészt ozéltévesztetteké teszi. A Ségurné „Egy csásari naplója” című könyvet bátran választhatják, ez a könyv foglalkoztatja ugyan a gyermektantásit, de nem osigássa el. Ez a könyv csupa egészség, csupa naiv jókedv, csupa egyszerű, derűs életbölcesség. A díszesen kiállított könyvet pompás metszetek tarkítják, jókedvű illusztrációk, amelyekért magukért is kitűnő gyermekkönyvnek mondhatjuk „Egy csásari naplójából”-t. Mint képeskönyv is kiváló, mint mesekönyv pedig elsőrangú. A vaskes kötet Légrádi testvérek kiadásában jelent meg, ára díszes aranynyomású vászonkötésben 1 frt 50 kr.

* A magyar nemzet története. Ha a mi tanácsunk döntene, minden tehetősebb magyar embernek ajánlanánk hogy legszebb, maradandó becsü karácsonyi ajándéknak válassza s szeresse be a Szalay-Baróti írta „Magyar nemzet történetét”, melyből már két kötet teljes, a harmadikból pedig (az egész mű sorozatában az 52-ik) már az utolsó előtti füzet megjelent a szerkesztőségünknek be is küldött. Füzettünk III. Ferdinandnak 1657-ben történt kimúltáig viszi a gyászos kor történetét s a mi benne különösen érdekes, az a török-magyar viszonyoknak az 1526—1657-iki esztendeig való hosszabb ismertetése, számos kép és okmányfaksimile kíséretében. Ime az 52-ik füzet illusztrációi: Műmelléklet: Pálffy Miklós síremléke. Képek: Pálffy Pál nádor arcképe és aláírása. I. Lipót király ifjúkori arcképe, I. Lipót király koronázása, Török követ bevonulása Bécsbe, Szpáhi, Huszein pasa levele Nyitra városa bírájához és lakosaihoz, Janiosár, Török íjász, Buda és Pest a török hódoltság korában, Buda a török hódoltság korában, Pest a török hódoltság korában, Török mecsét maradványa Egerben, Egy lap Pest megye legrégibb jegyzőkönyvéből, Haros keresztények és törökök közt, Haros a törökökkel.

TÁVIRATOK.

A tápéi választás.

Budapest, december 18. (Saj. tud. táv.) Asbóth Jenő, aki Enyed i Lukácsnak a tápéi kerületben ellenjelöltje volt, írásban legazemberezte Cicatriciu Lajos választási elnököt; Asbóthot becsületsértéseért bíróság elé állították, mire a bíró a mai tárgyaláson vétkesnek találta és 25 frt pénzbüntetésre ítélte.

Megtámadott mandátumok.

Budapest, decz. 18. (Saj. tud. táv.) A képviselőház második bíráló bizottsága ma délelőtt tárgyalta Wulfner Tivadar ujpesti képviselő választása ellen beadott petíciót. Minthogy a kérvényezők uj bizonyító okiratokat terjesztettek elő a tárgyalást január 18-ikára halasztották. Ugyancsak ma tárgyalják a Gödöllői mandátum petícióját s miután a választást megtámadók még több uj bizonyítékkal fognak előállani, a tárgyalást elhalasztották jövő hó 18-ára.

Bomba a kiállításon.

Budapest, decz. 18. (Saj. tud. táv.) Az esteli órákban az a szenzációs hír futotta be a fővárost, hogy a kiállítás egyik pavilonjának lebontásakor a falban egy dinamitbombát találtak. Kísérletet tettek a bombával s az felrobbant. A vizsgálatot megindították. A hír azonban még megerősítésre szorul.

Apponyi mandátuma.

Budapest, december 18. (Saj. tud. táv.) A képviselőház bíráló bizottsága Apponyi mandátuma fölötti vizsgálatot befolytatta. Az ítéletet holnap délután négy órakor hirdeti ki.

Elítélt románok.

Nagyszében, decz. 18. (Saj. tud. táv.) Ratiu Jánost a feloszlatott román közgyűlésnek egybehívásáért tíz napi fogságra és hetven forint pénzbírságra, a consistorialis tanácsot, Tilea mérnököt, Preda, Russiu, Franciu, Vaccera ügyvédek pedig három napi fogságra és 25 forint pénzbírságra ítélték.

Meggyilkolta az anyját.

Nagybecskerek, decz 18. (Saját tud. táv.) Szerb kiriban Bocsa Rin Száva leszurta mostoha anyját, mivel elűzte otthonából. A gyilkos a rendőrségnél maga jelentkezett.

Elítélt kasszabetörők.

Bécs, december 18. (Saj. tud. távirata.) Az esküdtsek Papakosztá, Stalio, Affendakisz Pribojacz nemzetközi kasszabetörőket bűnösöknek mondotta ki. A törvényszék Papakosztát és Staliót négy évi Affendakisz t hat évi és Pribojaczot nyolcz évi súlyos börtönnel sújtotta.

Az olasz trónörökös apanageja.

Róma, december 18. (Saj. tud. táv.) A képviselőházban azt indítványozták hogy a trónörökösnek egy millió lirát adjanak évente, a király viszont a kincstárnak egy milliót ad a czivilistából. Erre több szocialista királyellenes beszédek tartott. Képviselőház a trónörökösnek az egy millió lirát megszavazta.

Letartóztatott kém.

Amiens, december 18. (Saj. tud. táv.) Guillot volt tüzérségi kapitányt kémkedés gyanuja alapján letartóztatták.

Ongyilkos merénylő.

Pétervár, december 18. (Saj. tud. táv.) A körmunkügyi miniszteriumban tegnap délután a tranzkaspji vasut volt hivatalnok a z a h a r o w Aost örmény revolverével rálőtt Vassiliewsky államvasuti igazgatósági elnökre, súlyosan megsebezve őt. A tettes azután fejbe lőtte magát úgy, hogy rögtön szörnyet halt.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Aradi heti gabnavásár.

— Saját tudósításokból —

Arad, december 18.

A nedves időjárás folytán az utak meg rongálódtak, mi által a behozatal ma igen csekély volt. Az árak az utóbbi napokban ismét hanyatlottak, csupán ma jeleztek szilárdabb árakat.

A vételkedő ma élénkebb volt, különösen iparvállalataink fizettek meg a teljes napi árakat.

Behozatott mintegy 800 métermázsa buza és mintegy 400 métermázsa tengeri, a mely a következő árakon kelt el:

- B u z a I-és minőségű 7 forint 30 krtól 7 forint 40 krig.
B u z a közép minőségű 7 forint 10 krtól 7 frt 20 krig.
T e n g e r i morzsolt 2 forint 80 krtól 2 frt 90 krig.
R o z s — névleges jegyzés — 5 forint 70 krig.
Z a b — névleges jegyzés — 4 forint 90 krig.
A r p a — névleges jegyzés — 3 forint 80 krig.

Budapesti ár és értéktöze.

— Gyenes Lajos ország jelentése. —

Budapest, december 18.

G a b o n a ü z l e t: Buzát ma gyengén kínáltak, a vételkedő szintén gyenge volt. Elkelt ca 5000 métermázsa buza tartott napi árakon.

H a t á r i d ű ü z l e t: Amerikából szilárd ártolyamokat jelentettek, mire nálunk is szilárd lett az üzlet.

Szárul 12 órakor:

Table with 2 columns: Item name and price range. Includes items like Ószi buza, Tavaszi buza, Buza május-juniusra, Tavaszi tengeri, Ószi tengeri, Tavaszi zab, Ószi zab, Tavaszi rozs, Ószi rozs, Tavaszi repce.

E r t é k t ö z e s e: Élénk forgalom mellett szilárd.

Szárul 12 órakor:

Table with 2 columns: Item name and price. Includes items like Osztrák hitelrészvény, Magyar hitelrészvény, Osztrák Államvasut, Lombard, Jelzálog hitelbank, Rima-Murányi, Villamosvasut, Déli vasut.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi piacnak.

— Deczember 17. —

Hízott sertésárak: I. Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (súlyban) — krig. Fialat nehéz (paronként 330 kilogrammon felüli súlyban) — krig. Fialat közép (paronként 251—320 kilogramm súlyban) — krig. Fialat könnyű (paronként 250 kilogrammig terjedő súlyban) — krig. (paronként 400 kilogrammon felüli súlyban) — krig. Öreg közép (paronként 300—400 kilogramm súlyban) — krig. Közép (paronként 220—320 kilogramm súlyban) — krig. Könnyű (paronként 220 kilogrammig terjedő súlyban) — krig. II. Magyar aszlett: Nehéz (paronként 220 kilogrammig terjedő súlyban) — krig. Sertés-lettség: 1896. évi deczember hó 15-én volt készlet 5465 darab, 1896. évi deczember hó 16-án felhajtott 204 darab, 1896. évi deczember hó 16-án elszállított 373 darab, 1896. évi deczember hó 17-én maradt készletben 5168 darab. A hízott sertés üzletirányzata: Változatlan.

S z e r z e s z l e t.

— Deczember 18. —

Mai jegyzéseink: Készára nagyban ayera szesz 50 forint 50 krajczár, kroszaybox 51 forint — krajczosár hordó nélkül, per 100 liter % beledérve 25 frt fogyasztási adót. Száritott mosalék 5 frt 20 kr. métermázsaárként.

Budapesti gabnavásár.

— Az „Aradi Közlöny” távirati tudósítása. —

Budapest, deczember 18. d. u. 5 óra.

Table with 2 columns: Item name and price range. Includes items like Buza bányási uj, Buza tiszavidéki, Buza pestvidéki, Buza fejezmeg, Buza bécskei, Rozs uj, elsőrendű, Rozs uj, másodrendű, Arpa takarmány, Arpa égetni való, Arpa sörfőzdei, Zab, Tengeri bányási, Tengeri másnemű, Káposzta-repce bányási, Köles, Buza március—április, Buza szeptember—október, Buza május—június, Rozs szeptember—október, Tengeri május—június, Tengeri július—augusztus, Tengeri októberre, Zab március—április, Zab szeptember—október, Káposzta-repce augusztus—szeptember.